

nelius Centurio, Italicensisque, Petro predicante, repletur Spiritu sancto: Hierosolymisque denunciata solemi Gentilium ad fidem Christi conversione, Cornelius rite baptizatus floret. Italicensem illum fuisse, videtur testari Lucas Act. 10. 1. Cornelius Centurio cohortis, que dicitur Italica. Vide Bivarium Commentario III. in Dextrum ad Annum 34. qui hanc firmat existimationem ex Sancto Hieronymo Tom. 1. Epistola ad Lucinum natione Bacticum: & recte observat, non solum Cornelium Centurionem, sed ejus etiam cohortem ab Italica Hispaniae urbe originem duxisse; nam cohortes a nationibus militum nomina sumpsisse, nemo est qui neget. Haud dubium (ait Baronius ad Annum Christi 41.) ejus Nationis illos milites fuisse, ex qua cohors erat denominata. Centurio igitur Cornelius, ejusque cohors, Hispanienses erant; ad quorum conversionem potissimum illa visio spectabat; Hispana enim Gentilitas ad fidem conversa, vere primitia ceterorum Gentilium extitit, ut aiebat Dexter ad An. 36. Cumque ad Evangelicam fidem se receperunt, singulari certe prerogativa facti consortes sunt Dominice mortis & sepulturae; peccato omnino mortui, & cum Christo eadem vindice involuti, ut sicut ipse in sepulchro mortuus ad novam, & immortalem vitam prodit, ita illi in novitate vite jam ambulent. Singularem vero hanc qualemcumque Hispanorum redemptionem, quam adstruimus, videtur indicare vox illa ad Petrum e caelo missa vers. 15. Quod Deus purificavit, tu commune ne dixeris. Ac si diceret (ait Irenaeus lib. 3. cap. 12.) Deus emundavit Gentes per sanguinem Filii sui, quem & Cornelius colebat. Lege Ambrosium in cap. 6. Apocal. 1570 Denique observo ab Isaia fortasse dandos esse predici signatim divites in moribus, vel cum cruciatibus, aut cum divitiis cruciatibus Christi, ut Hispaniensis Ecclesiae Martyres unice commendaret, illorumque in perferenda tormentorum carnificina generositate. Et quidem tam ingens extat Hispanorum Martyrum numerus, ut tanto eos vaticinio dignissimos existimemus. Tot una CaesarAugustana urbs in fidei causa, sub immanissimo Diocletiano, Martyres Christo peperit, ut non alio, quam innumerabilium nomine solent appellari; a Dextro ad Annum 300. ab Ufuado, & Romano Martyrologio, a Vincentio, & Equilino lib. 10. cap. 17. nec non & a Prudentio hymno 6. Peristephani. Atque ita saevisse Neronis persecutionem in universam Hispaniam, vel muti etiam lapides testantur, ut ab impiis credita sit tota ubique Catholica Religio extincta, & omnino deleta. De quo vide Ambrosium Morales lib. 9. Historiae cap. 17. Baronium ad Ann. Christi 69. & Bivarium in Dextrum ad Annum 60. Danti igitur sunt Martyres Hispanienses in moribus, vel cum cruciatibus Christi, quia per societatem passionum ejus, & exceptam re ipsa mortem, Christo configurati sunt. Danti etiam cum divitiis cruciatibus Christi, quia patientibus ipsis, ipse etiam in illis patiebatur. De quo fuse in nostro opere de Martyrio. Finio tandem praestitibus Sancti Valeriani verbis hom. 17. de Bono martyrii. Respiciet dilectissimi ad aliarum regionum

studia, que videmus in amore sancti pergrinis laetis florere commerciis; & intelligetis quantum nobis Dominus praestiterit, vel quantum circa nos sollicitudinis, aut amoris impenderit, qui inter ceteras Nationes, quas salvandi studio respexit, etiam loca nostra martyrii errore perfudit.

SECTIO XXVIII.

Innata Hispanorum fortitudinis ratio a Deo habita, ut quam plures eligeret ex nostra Hispania, tum ad opus Martyrii egregium, tum ad Christi Imperium longe lateque spatiandum.

1571 Plures e nostra Hispania in fidei causa gloriosam mortem oppetiisse, quam dinumerare possit nemo, nuper dicebamus. Disquirimus modo rationem aliquam, ob quam Deus tot Hispanos homines ad tam magnificum martyrii spectaculum signatim elegerit. Illa occurrit; innata videlicet ipsorum fortitudo, cujus aliqua ratio a Deo habita est, ut gratia preparante, & ad id roborante, ac potissimum operante, ad tam egregium opus, naturae vires transcendens assumerentur. Sic Matth. 25. dicitur Matth. 25. Deus talenta distribuisse unicuique secundum propriam virtutem. Ubi Maldonatus nosler minimè existimat absurdum, si quis dixerit propriam cujusque virtutem naturam esse; quam etiam ex Deo, non ex nobis ipsis habemus, tamen nihil tam nostrum vocare possumus. Et verosimile putat, Deum in distribuendis donis suis, naturae uniuscujusque rationem habere. Moyses proinde eligitur in Ducem, ac liberatorem Hebraeorum, quia naturam suam prudentissimum, mitissimum, & communis boni zelo adeo inflammatus, ut fortiter in homicidium irruerit. Saulus item adversus Christianos armatus, & ut sapienter loquitur Chrysostomus in Acta Apostolica; Homo ad cades compositus convertitur ad cades errorum; eligitur a Deo ad Judaismi & Gentilismi excidium. Petri Apostolorum Principis animositas in educendo gladium, ut Christum propugnaret in horto, illum peropportunitatem esse Catholicam Ecclesiam propugnatorem demonstrabat. Consulendus S. Augustinus, egregius divinae gratiae encomiastes Tom. 6. lib. 22. contra Faustum c. 70. expendens Moysis fortitudinem in interficiendo Aegypto; Pauli sevitiam in persequenda Ecclesia; Petri animositatem in amputanda Malchi auricula; subdit: Verumtamen animi virtutis capaces ac fertiles praemittunt saepe vitia, quibus hoc ipsum indicent, cui virtuti sunt accommodata, si fuerint praecipis exculta. Juxta haec; si effecero, innatam esse Hispanis hominibus fortitudinem ad debellandos hostes, ad perferendos labores, ad dira quaeque subeunda; si animi robore & strenuitate praestare reliquis Nationibus evicero; evincam planè illos esse ad Martyrii opus fortitudinis praestantissimum peropportunos, atque ea de causa quamplures ex nostra Hispania ad id fuisse divinitus assumptos. Ergo ad opus.

1572 Marineus Siculus lib. 5. de Rebus Hispaniae; meo quidem, inquit, & aliorum judicio mortales omnes Hispani bellicae virtute praecedunt. In cujus rei argumentum refert,

robur in perferendis laboribus, & duris quibusque. Marineus Siculus. Pacatus. Vaseus. fert, Franciscum Gallorum Regem, cum aliquando in sua illa ad Hispanias protectione adolefcentulos passim offenderet bene ensibus praecinctos, inlamasse: O felix Hispania, que viros parit, & nutrit! Latinius Pacatus de Hispania: Haec durissimos milites, haec expertissimos duces peperit. Joannes Vaseus longant hac de re orationem textit Tom. 1. capite 9. de laud. Hispaniae; cui ex multorum placito concedit insuperabile robur animi, & virtutem bellicam tantam, quantum ducentis annis expugnare non potuerunt Romani. L. Florus libro secundo rerum ab Ur. cond. illam vocat bellicam, viris armisque nobilem, seminarium hostilis exercitus. A Tito Livio libro 4. de Bel. Marce. Gens ferox appellatur, nullam vitam rati sine armis esse; quippe qui in acie gaudio exultare soleant tanquam gloriose, ac feliciter vitam excessuri. Quod facit Juliano Petri observatio in adversariis numero 52. momentis, Patrem, & avum fortissimorum militum, ac Martyrum Machabaeorum ex Hispania adventasse in Judaeam, & illorum Matrem fuisse Gaditanam. Constat Patrem, & avum septem sanctorum Martyrum Machabaeorum ex Hispania venisse in Judaeam, & post Machabaeum primum filium vocasse Joannem Gadis a Gadibus accepto nomine, quia ejus Mater dicitur fuisse Gaditana. Adde ex Justino lib. 43. celebratur eodem bello Punico servi illius (Hispani) patientia, qui ultus Dominum (Tagum, quem lacerum, deformem, ac Cruce actum ab Hadrubali conspicebat) inter tormenta risu exultabat, serenaque letitia crudelitatem torquentium vitit. De quo latè Silius Italicus lib. 1. de Bello Punico. Non ignis, candensque chalybs, non vulnera passim. Illibus innumeris lacerum scindentia corpus Carnificae manus, penitusque infusa medullis Pestis, & in medio lucentes vulnere flamma Cessavere; serum visu, distulque per artem Servitiae, extenti quantum tormenta sinebant, Creverunt aetius, atque omni sanguine rupto, Ossa liquefactis fumarum turbida nervis. Quid ad haec fortissimus Hispanus, & fidelissimus servus? Subdit: Mens intacta manet, superat, ridetque labores, Spectanti similis, fessoque labore ministros Increpat, dominique Crucem clamore reposcit. Subinde de Hispanensi Natione Silius canit opportunè: Prodigia Gens anima, & properare facillima mortem, Namque ubi transcendit florentes viribus annos, Impatiens aevi spernit novisse senectam: Et sati modus in dextra est. Nonne innata isthaec Hispanorum fortitudo, & belligerandi dexteritas opportunissimè tibi videntur ad opus Martyris, grande Christianae fortitudinis spectaculum? Nonne illa in perferendis laboribus, omni exantlanda carnificina, & morte ipsa subeunda animosè, intrepidè, & hilariter, constantia & magnanimitas accommodatè erant apud aequum aestimatorem, ut liquidius atque uberius fulgerent adjunctae supernaturali fortitudinis? Audisti apud Prudentium in Hymno 2. Hispanicum Laurentium fortitudinis nomine illusterrimum? Sic Judicem compellabat in craticula coctus: P. Ildeph. de Flores in Eccles.

Prudentius. Coctum est, devora, Et experimentum cape, Sit crudam, an assum suavis. Audisti Hispanum quoque Vincencium (apud S. Vincent. eundem Prudentium Hymno 5.) sic vocife-Hispanus. Extorque, si potes, fidem; Tormenta, carcer, ungula, Stridensque flammis lamina, Atque ipsa pœnarum ultima Mors Christianis Indus est. Cumque miris modis torqueretur, & excarnificaretur, Ridebat haec miles Dei, Manus cruentas increpans, Quod fixa non profundius Intraret artus ungula. Tales in Martyrii palaestram e nostra Hispania Imperator caelestis milites produxit, ex innata quoque fortitudine robustissimos, gratia obarmanse robustiores. Cur non plures ex Hispaniensis Ecclesia seligat Christus ad cruentum Martyrii bellum, quam ex reliquis Nationibus? 1574 Ut verò res tota elucidetur Biblicè, expendendus nobis erit Isaia locus, de hac Fortes justitiae (ni me fallo) Hispanorum fortitudine propheticus. Sic ille cap. 61. 3. Et vocabuntur in ea fortes justitiae, plantatio Domini ad glorificandum. Et edificabunt deserta a seculo, & ruinas antiquas erigent, instaurabunt civitates desertas, & dissipatas in generationem & generationem, &c. Vos autem Sacerdotes Dei vocabimini: Ministri Dei vestri, dicitur vobis: Fortitudinem Gentium comedetis, & in gloria earum superbiitis. Futuros in Ecclesia fortes justitiae praedicat: id enim est, vocabuntur, id est, erunt. Unde Hebraice legitur, fortes erunt justii, vel potentes erunt justii. Quod mihi est; Hispani antonomastice fortes potentissime justificabuntur, ut Ecclesiae abjectae, & pauperulae sint tutamento firmissimo, fidelissimoque. Praedixerat quippe eodem Versu, mittendum a Patre Christum, ut poneret lugentibus Sion fortitudinem; ita habent multi Codices, tamen illa vox fortitudo ablii ab Hebraeo. Graeco, & Chaldaeo. Ast probabiliter retineri potest, dicitur fortitudinem illam, in Ecclesiam afflictam & lugentem, a Christo introductam, esse Hispaniensem Gentilitatem fortissimam, potentissimamque, quae prima omnium fidem complexa est; Vere primitia ceterorum Gentilium, uti supra aiebat Dexter ad An. 36. Quod spectat Montani translatio ex Hebraeo: Vocabuntur in ea Cervi justitiae illius; quam ita ipse elucidat: Divinae justitiae singularis conspicue compotes, & antesignani; translatione a magnis cervis ac totius gregis ductoribus petita. 1575 Ceterum, cum Catholici Hispanienses Ecclesiam propugnaturi essent, usque ad sanguinis effusionem audacter & fortiter; illa eadem verba fortes justitiae, seu fortes justii, praesignant eorum fortitudinem martyrio aptissimam. Itaque fortes justitiae appellari contendo, quia fortes in patiendo pro justitia; qua ratione mundi Magister ait Matth. 5. 10. Beati, qui persecutionem patiuntur propter justitiam: id est, propterea quod justii, & justitiam sequuntur, ut ibi explicat nosler Maldonatus. In quem sensum pulchre cadit ea translatio, erunt in ea cervi justitiae; M m desumpta

Act. 10. 1.

Baronius.

Dexter.

Act. 10. 15.

Martyres Hispani.

S. Valerian.

robur in perferendis laboribus, & duris quibusque. Marineus Siculus. Pacatus. Vaseus.

Florus.

Titus Liv.

Martyrum Machabaeorum avus Hispanus. Julian. Petrus.

Justinus. Hispani ser. vi. ingens constantia & robur incredibile.

Sili. Ital.

Quomodo Deus in distribuendis donis suis rationem habet. natura uniuscujusque.

S. Chrysost.

S. August.

Hispania prodiga vitae.

Innata haec Hispanorum fortitudo aptissima Martyrio in fidei causa.

S. Laurent. Hispanus.

Bellica Hispanorum fortitudo, & fert.